

Avd. for lærerutdanningen og naturvitenskap

Cathrine Røssummoen Odloien

Bacheloroppgave

Omsorg i barnehagen, hva og hvordan?

Care in the kindergarten, what and how?

Barnehagelærerutdanning

2017

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Norsk sammendrag

Tittel:	
Forfatter: Cathrine Røssummoen Odloien	
År: 2017	Sider: 38
Emneord: Omsorg, nestekjærlighet, barnehagelærer, forståelse.	
Sammendrag	
<p>Bakgrunn for valg av tema: Tematikken omsorg blir praktisert og forstått på ulike måter. Samtidig konkretiseres viktigheten for omsorg i barnehagen i teorien. Omsorg kan være udefinerbart og vanskelig å beskrive.</p>	
<p>Problemstilling: På hvilke måter forstår barnehagelærerne hva omsorg kan være for 0- 3 åringer?</p>	
<p>Framgangsmåte: Det ble utført kvalitative intervju med fire barnehagelærere fra ulike praksissteder.</p>	
<p>Oppsummering av funn og konklusjon: Analysen viser at til tross for at informantene kommer fra ulike barnehager kan en se fellestrekk for hvordan de tolker og utfører omsorg. Omsorg ble ytt på profesjonelt vis, men også måter som kunne tolkes som en form for nestekjærlighet. Dette var noe som kunne betraktes som taus kunnskap. Likevel finnes det ingen klar definisjon for omsorg etter denne studien, da det ikke finnes noen klar fasit. Bevissthet til tematikken er likevel viktig.</p>	

Engelsk sammendrag (abstract)

Title:	
Author: Cathrine Røssummoen Odloien	
Year: 2017	Pages: 38
Keywords: Care, charity, kindergarten teacher, understanding.	
Summary	
<p>Aim: Thematic care, is practiced and understood in different ways. At the same time, the importance of care in the kindergarten is emphasized in theory. Care can be undefined and difficult to describe.</p>	
<p>Issue: In what ways do kindergartens understand what care can be for 0-3 year olds?</p>	
<p>Method: Qualitative interview was conducted with four kindergarten teachers, from different places of practice.</p>	
<p>Summary of findings and conclusions: The analysis shows that, despite the fact that the informants come from different kindergartens, one can see common reasons for how they interpret and perform care. Care was expressed professionally but also ways that could be interpreted as a form of charity. This was something, that could be regarded as silent knowledge. Nevertheless, there is no clear definition of care after this study, as there is no clear facit. Consciousness to the thematic is nevertheless important.</p>	

Forord

Denne bacheloroppgaven ble skrevet som en avsluttende oppgave for studiet barnehagelærer studiet ved Høyskolen i Hedmark, Campus Hamar. Jeg vil først rette en stor takk til mine informanter, for deres refleksjoner og at dere har gitt meg innsikt i deres tanker og barnehagehverdag. Ved dette har dere bidratt til å belyse min bacheloroppgave.

Jeg vil takke min kunnskapsrike veileder Camilla Helen Ødegården Aanstad. Takk for god hjelp i form av veiledning, samtaler og tilbakemeldinger, dette samarbeidet har gitt meg ny kunnskap.

Samtidig vil jeg takke min praksisveileder Susanne Marie Arefjord for god veiledning i praksis, hun har med sin kompetanse vist hvorfor det er så viktig å jobbe med omsorg i barnehagen, dette er noe jeg vil ta med meg videre og videreføre i min praksis som barnehagelærer.

Takk til min mamma for korrektur lesing, diskusjoner og påfyll av positiv energi.

Jeg vil rette en takk til mine medstudenter for gode stunder, refleksjoner, og en god latter på biblioteket, dere er fantastiske venninner.

Jeg vil takke min fantastiske venninne og medstudent Karoline Tveter Nordlie som har gitt meg oppmuntrende ord og gode samtaler, inspirasjon og latter, du er unik.

Til slutt vil jeg takke min familie, store og små for deres tålmodighet, påfyll av motivasjon og forståelse, dere er gull.

Cathrine Røssummoen Odlolien

Hamar

Mai 2017

Innhold

1.	INNLEDNING	8
1.1	PRESENTASJON OG AVGRENSNING TIL MIN PROBLEMSTILLING	9
1.2	OPPGAVENS OPPBYGGING	10
2.	TEORETISK BAKGRUNN.....	11
2.1	HVA KAN OMSORG VÆRE	11
2.2	NATURLIG OG ETISK OMSORG.....	12
2.3	OMSORG SOM FYSISK OG PSYKOLOGISK BEHOV	13
2.4	OMSORG SOM ETISK FORDRING	13
2.5	OMSORG SOM UEGENNYTTIG GJENNSIDIGHET	14
2.6	OMSORG SOM NESTEKJÆRLIGHET	15
3.	METODE	16
3.1	VALG AV METODE	16
3.1.1	<i>Hermeneutikken.....</i>	<i>17</i>
3.2	INTERVJU	18
3.2.1	<i>Intervju prosessen .....</i>	<i>19</i>
3.3	METODE REFLEKSJON.....	20
3.3.1	<i>Reliabilitet og validitet.....</i>	<i>20</i>
4.	DRØFTING AV FUNN OG ANALYSE.....	21
4.1	SE BARNASOM HVERT ENKELT INDIVID.....	21
4.2	BARNAS BEHOV.....	24
4.3	KJÆRLIGHET	26
5.	OPPSUMMERENDE DRØFTING.....	29
6.	AVSLUTNING.....	31

LITTERATURLISTE	32
VEDLEGG	35
FØLGESKRIV	35
INFORMASJONSSKRIV	36
INTERVJUGUIDE.....	37

1. Innledning

I denne bacheloroppgaven ble valg av tema gjort på bakgrunn min nysgjerrighet, utviklet gjennom tre år i min utdanning til barnehagelærer på ulike praksisplasser. Det som gjorde meg nysgjerrig var begrepet omsorg. Omsorg blir omtalt som sentralt og viktig, men til tross for dette opplevde jeg at de ansatte så på omsorg veldig ulikt i de forskjellige praksis barnehagene. Det var ulikt i både hvordan man omtalte omsorg og hvordan en praktiserte omsorg.

Samtidig er det en kjent at mange barn er knyttet til en barnehage i løpet av sine første og viktige leveår. På landsbasis tilbringer 9 av 10 barn i alderen 1 til 5 år, sin hverdag i barnehagen i større eller mindre grad. Dette utgjør 91 % av barn i Norge (Statistisk Sentralbyrå, 2016). En kan se ut i fra statistisk sentralbyrå at det er størst økning hos de yngste barna, 1 til 2 år. Her var det en økning på 0,14 %, dette er tall som kom ut i mars 2017 (Statistisk sentralbyrå, 2016). Det er dermed mange som har sitt virke knytt til disse barna i barnehagene.

Barnehagelærerne er sentrale aktører på disse arenaene og er foregangspersoner for at barna har en god hverdag. Et komponent er da omsorgen for disse barna. Barn sitt behov for omsorg er grunnleggende, også i barnehagene. Sånn jeg tolker det omsorg bidra til at barn utvikler seg og blir trygge, samtidig pekes det på at nestekjærighet er med på og bidra til dette (Ramberg, 2012).

Omsorg er et stort begrep men en kan se at omsorg er på vei til å bli usynliggjort (Tholin, 2013) av andre begreper i rammeplanen. Omsorg er noe som alle har et forhold til, og noe alle mennesker har en relasjon til uavhengig om det er av positive eller negative opplevelse. Samtidig er de noe alle har en mening om og hvordan en legger til rette for dette.

Et annet begrep jeg ønsker å belyse i min oppgave er nestekjærighet. Grunnen til det er at jeg tror at omsorg og nestekjærighet er noe som står sterkt i oss. Samtidig kan nestekjærighet være noe som våre verdier er bygd ut i fra. Henhold til rammeplan beskrives det at barnehage skal bygge på grunnleggende verdier og herunder kommer nestekjærighet. Nestekjærighet er en del av de grunnleggende i barnehagen, samtidig så er det forankret i menneskerettighetene (Barnehage loven, 2005). Ved å belyse nestekjærighet vil det kanskje være med på å løfte begrepet og at en kan sette ord på hva nestekjærighet innebærer. I barnehageloven § 1 Formål, 1. ledd står det: «*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danne grunnlag for allsidig utvikling*» .

Dette er det barnehagene og de ansatte må jobbe etter. Samtidig så står det at for barnehagen er det en primær oppgave å gi omsorg og nærhet, samtidig sørge for at barn ut fra alder og individuelle forutsetninger blir møtt med lydhørhet, innlevelse og vilje til samspill (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 16). Dette viser at omsorg er viktig, og omsorg er noe personalet i barnehagen skal jobbe ut i fra siden det er nedfelt i lovverket.

Under 1.1 barnehagens verdigrunnlag i rammeplanen kommer ordet nestekjærighet fram. Nestekjærighet kommer innunder hva barnehagen skal formidle som grunnleggende verdier, dette er verdier som skal ligge til grunne for omsorg, danning, lek og læring i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 11). Videre blir Nestekjærighet i sammen med tilgivelse, likeverd og solidaritet framhevet, som er grunnleggende for forholdet mellom mennesker. Barnehagens verdiformidling skal praktiseres i overensstemmelse med menneskerettskonvensjoner som Norge er bundet av. I barnehagen er det av stor betydning at barna for oppleve varme og kjærighet. Videre står det, i et globalt perspektiv er det av stor betydning at barn utvikler nestekjærighet og solidariske holdninger (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 12).

1.1 Presentasjon og avgrensning til min problemstilling

Oppgaven min har fokusert på følgende problemstilling:

På hvilke måter forstår barnehagelærerne hva omsorg kan være for 0- 3 åringer?

I problemstillingen min har jeg brukt begrepet *forstår*, ved dette dra jeg linjer til Gadamer (1900- 2002) sin vitenskapsteori som er knyttet til hermeneutikken. Det jeg lette etter når jeg brukte begrepet forstår, var å finne ut hvordan barnehagelærerne fortolket omsorg og ved dette forstår omsorg, samtidig hva det innebærer for hvert enkelt menneske, men og hvordan de utøver dette i praksis. Thuren på sin side sier at *hermeneutikken vil en forstå, ikke bare forklare* (referert i Dalland 2012, s. 59). Martin Heidegger (1920) skrev at mennesker er til enhver tid «dømt» til å forstå. En kan se at forståelse er en sentral side i hermeneutikken, en ser det i nyere tid at en retter seg mot det å avdekke mening med noe, eller i noe, det vil si en lokaliserer meningen i menneskeskapte verk eller prosesser. Selve hermeneutikken vil jeg komme nærmere inn på i kapittel 3.1.1.

For å svare på denne problemstillingen har jeg valgt å intervju fire barnehagelærere ved ulike barnehager. Barnehagelærerne er pedagogiske ledere ved sine avdelinger. Jeg valgte også å avgrense oppgaven ytterligere ved å avgrense fokuset på barna i alderen null til tre år. Jeg vil vektlegge at omsorg er like viktig for alle barn, men begrensingen er gjort grunnet oppgavens omfang.

1.2 Oppgavens oppbygging

Videre i min oppgave vil kapittel to bli teori som bidrar til å kaste lys over problemstillingen presentert. Dette består av pensumlitteratur og annen litteratur som er relevant, samtidig trekker jeg inn lover og formål som er tilegnet barnehagen. I kapittel tre, vil valg av metode bli presentert. Kapittel fire omhandler mine funn og analyse av funn. I kapittel fem har jeg forsøkt å svare på problemstillingen ved drøfting av teori, forskning og empiri. Avslutningsvis, i kapittel seks, har jeg forsøkt å svare på problemstillingen ved å komme frem til en konklusjon.

---

2. Teoretisk bakgrunn

Hensikten med dette kapittelet er å presentere ulike teoretiske perspektiver ved omsorg. Teori er med på å belyse problemstillingen i ulike perspektiver. Dalland (2012), sier at hensikten med teori er kunne anvende den slik at den er tilnærmet lik virkeligheten. Teori er med på å framheve innsikten til leseren. Teori blir dermed brukt som et redskap for hvilken perspektiver en vil fokusere på i oppgaven (Dalland, 2015, s 228). Teorien vil belyse ulikheter og likhetstrekk ved begrepet omsorg, samtidig vil teorien danne base for min analyse og drøftings del.

2.1 Hva kan omsorg være

Hvordan beskrive omsorg og hva omsorg er, det er ikke enkelt. Det ble derfor viktig for meg å finne aktuell teori og hvilken styringsdokumenter som er sentrale for barnehagen. Dette for å kunne hjelpe meg til å få en større forståelse for hva som ligger i begrepet og hvordan begrepet kan tolkes.

Omsorgsbegrepet er omtalt av mange teoretikere. Blant annet pekes det på at omsorg kan være en form for profesjonell ivaretagelse. Filosofen Arne Johan Vetlesen (sitert i Tholin, 2014 s. 15) understreker «*Kjærlighet til en annen innebærer omsorg. Men omsorg kan ikke i ethvert tilfelle, i enhver kontekst, være tuftet på kjærlighet*». En kan oppfatte omsorg som en form for ideologisk begrep siden det er noe alle mennesker kan strekke oss imot, men på den andre siden så må en i barnehagehverdagen jobbe etter dette og realisere disse målene en er pålagt (Tholin, 2014 s. 19). Løvlie på sin side sier, hva omsorg innebærer, kan bare bestemmes underveis av de personene det omhandler (Tholin, 2013, s. 19).

I norske barnehager er omsorg sett på som veldig sentral verdi, dette når det kommer til både personalet men og innholdet til barnehagen (Tholin, 2013, s. 23).

Blant annet finnes det styrende dokumenter for hvordan barnehagene skal arbeide for å yte omsorg for barna i barnehagene. Barnehagen er pliktige til å følge lovverket og rammeplanen. Rammeplanen er en forskrift av loven, i henhold til barnehageloven står det at barna har rett på omsorg og personalet har en omsorgsforpliktelse overfor enkeltbarnet og fellesskapet (Barnehageloven, 2005, §1).

Samtidig så står det at for barnehagen er det en primær oppgave å gi omsorg og nærhet og sørge for at barn ut fra alder og individuelle forutsetninger blir møtt med lydhørhet, innlevelse og vilje til samspill (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 16). Dette viser at omsorg er viktig, og omsorg er noe personalet i barnehagen skal jobbe ut i fra.

I henhold til barnehageloven (2005, § 2) sier den at barnehagen skal ha en helse fremmende og forebyggende funksjon, slik jeg tolker dette innebærer dette at barnehagen skal sørge for at barna får en hverdag som innebærer at både det fysiske behovet og det psykiske behovene er dekt, dette innebærer i min tolkning også at omsorg er en av det grunnleggende. Loven benevner og at det skal tas hensyn til barns alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn (2005, §2).

Samtidig så står det i rammeplanen *at barnehagelæreren har et ansvar for å realisere barnehagens grunnverdier: respekt for menneske verd og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet* (Kunnskapsdepartementet, 2011).

2.2 Naturlig og etisk omsorg

Noddings (1984), sin omsorgsteori har to sentrale momenter. Den ene teorien omhandler naturlig omsorg. Teorien beskrives som en omsorg som faller oss naturlig, et eksempel ved dette er foreldrenes fokus på sitt barns behov. Omsorgen faller naturlig, og hvordan vi bør handle skjer naturlig. Videre blir det å gi og motta denne omsorgen en selvfølge, dette båndet er tuftet på kjærlighet.

Den andre teorien omhandler det etiske. Etisk omsorg beskrivesom, om man ikke har noen nære tilknytninger, kan det være det etiske inni oss taler som fører til den omsorgen vi gir til et annet menneske. I dette tilfellet forventer en ikke noe tilbake på den omsorgen en viser, fordi det er tuftet på våre verdier og holdninger. Når det kommer til barna i barnehagen som en tilbringer tid sammen med og kommer nær er det ikke så lett og skille mellom disse to faktorene, ved å være nær barna å kjenne på de instinktene i den naturlige omsorgen vil det nettopp være vanskelig å skille (Tholin, 2003, s. 63). Dette kan en se i lys av etisk fordring.

2.3 Omsorg som fysisk og psykologisk behov

Jeg vil komme nå komme inn på fysiske og psykiske omsorgs behov og hva det omhandler. Maslow (1954) sin behovspyramide er veldig konkret og viser hva de grunnleggende behovene er når det kommer til det fysiske. I Maslow sin pyramide er fysiske behov, trygghetsbehov og sosiale behov det grunnleggende, herunder ligger sult, tørste og søvn, så kommer beskyttelse og sikkerhet deretter kommer tilhørighet og kjærlighet. Disse behovene må være dekt mener Maslow for å kunne gå videre opp i pyramiden der annerkjennelse og selvrealisering kommer.

Aslanian (2016), har gjort sin illustrasjon på Maslows pyramide. Hun har gjort om rekkefølgen slik at både fysiologiske, sosiale og trygghetsbehov står sammen i bunn av pyramiden. De fysiske omsorg er helt grunnleggende, som behovene sikkerhet, hygiene, søvn, sult og tørst. Psykiske omsorg omhandler at barn opplever at noen ser dem, at noen er opptatt av de de sier og gjør blir tatt på alvor, og blir anerkjent overfor hva en gjør, erfaringer og ens opplevelser.

Dette er noe jeg kan kjenne igjen hos Pär Nygren (1995), som beskriver behovsomsorg. Behovsomsorg innebærer både de fysiske og psykiske ved omsorg. Han sier videre at behovsomsorg omhandler at en sørger for vesentlige behov hos barn, som skal tilfredsstilles. Dette kan være behov som tørr bleie, mat, søvn men også situasjoner der barn skal få erfare at voksne er engasjerte rundt deres nærvær. Dette henger tett sammen med barn sine behov for omsorg i form av å bli sett, hørt og føle tilhørighet. Dette understrekes av Tholin (2014, s.92), som peker på at barn trenger bekræftelse og annerkjennelse.

2.4 Omsorg som etisk fordring

Et annet moment som kommer frem vedrørende omsorgsbegrepet er etisk fordring. Begrepet ligger nært til nestekjærlighet. En kan beskrive det sånn: en har omtanke for et annet menneske uten å ha noe nær tilknytning. Den omsorgstanken vi gir til andre mennesker, er ikke uten kjærlighet, noe omsorg aldri er foruten, men en kan beskrive det som mindre kjærlighet. Dette er noe en kan beskrive som nestekjærlighet (Diderichen og Thyssen referert i Tholin, 2003, s. 64). Våre regler, verdier og holdninger bygger den etiske omsorg. Løgstrup (referert i Aslanian, 2016, s. 50) beskriver dette som at det er en kun selv, som vet hvordan en skal handle

over for et annet menneske og vite hva dette menneske trenger og deretter hvordan en bør handler ut i fra dette. En får en opplevelse av å måtte hjelpe og respondere på hjelpen den andre trenger. Et eksempel på dette kan være at et barn gråter å viser at det har vondt siden det har slått seg, her kommer fordringer frem, det å hjelpe barnet. Dette er noe som en personlig opplever men det ligger og forventninger innen våre normer og sosiale forventinger om å respondere på å hjelpe barnet (Aslanian, 2016, s. 50).

I sin profesjon må en som barnehagelærer utøve faglig skjønn, dette for å kunne avgjøre hva som er til barnets beste. Noe jeg tenker skjer kontinuerlig i løpet av barnehagehverdagen. Bruk av faglig skjønn vil være en kombinasjon av ulike faktorer som analyse av situasjonen, ens personlige sanser og det som «kaller» på en naturlig. Et ønske om den andres beste, sier Løgstrup (referert i Aslanian, 2016, s. 51). Noe som henger tett sammen med, den «*gylden regel*» som sier at man skal handle overfor andre slik vi ønsker andre skal handle over for en selv (Aslanian, 2016, s. 51).

Danningsprosessen kan også være påvirket gjennom studiet, når det gjelder hvordan omsorg kan ytes og vises. Owens og Ennis (2005), belyser blant annet at lærere i utdanningen kan vise i handling hvordan studenter skal bry seg om andre, altså vise omsorg, og veileder de i praksis på dette.

2.5 Omsorg som uegennyttig gjensidighet

Kari Martinsen (Tholin, 2014, s. 90) en kjent omsorgsteoretiker innen sykepleie, fremhever at omsorgsyteren har en uegennyttig gjensidighet. Videre beskrives omsorg som en gjensidighet der en yter omsorg der gjengjeldelse ikke er forventet. Hun tolker dette som betingelsesløs omsorg som nestekjærlighet. Denne forståelsen kan tyde på at nestekjærlighet og omsorgsbegrepet kan henge tett sammen. Den som utøver omsorg må kunne se utenfor sine behov, for å kunne prøve å forstå den andre sitt behov. Martinsen sier at *en kombinasjon av åpenhet og oppmerksomhet, gjør en i stand til å oppfatte mottakerens behov* (2006).

Kari Martinsen (1981), setter også fokus på relasjonene mellom mennesker. Martinsen ser på aspektet ved det asymmetriske forholdet, der den ene parten i en relasjon vil være «svakere» stilt enn den andre parten. Dette kaller Martinsen betingelsesløs omsorg som ikke skal tjene

---

til noe, men en kan se på som nestekjærlighet. Denne forståelsen kan tyde på at nestekjærlighet, og omsorgsbegrepet henger tett i sammen. Martinsen sier *det handler om å knytte øye til hjerte og så til hånden gjennom handling* (Martinsen referert i Aslanian 2016, s. 49).

2.6 Omsorg som nestekjærlighet

Hensikten med dette kapitlet er å belyse hvordan en kan tolke nestekjærlighet, hva det kan være og om det er noen sammenheng mellom nestekjærlighet og omsorg.

Ordet agape sin opphavelse kommer fra det nye testamentet. «*Guds kjærlighet for menneske, den gir til oss sånn at vi kan gi den videre*» (Aslanian, 2016). En gir denne kjærligheten til andre uten å ha noen ønsker for å få noe i gjengivelse. Agape er en «driv» over mennesket individ av medfølelse og barmhjertighet (Tholin, 2014, s 32). Begrepet henger tett sammen med Altruismen.

Altruismen er en betegnelse for en adferd som tjener andre mere enn seg selv. Betydningen av altruismen og agape har likheter men, og forskjeller. Der det ene har sine røtter fra religion og den andre strekker sine røtter til vitenskap og filosofi. (Tholin, 2014, s 33). Opphavet til ordet nestekjærlighet kan dermed finne, i både den religiøse retningen og i den vitenskapelige og filosofiske verden.

Nestekjærlighet kan også være etisk og omsorgsfull handling (Aslanian, 2016, s. 49). Martinsen beskriver «*betingelsesløs omsorg som ikke skal tjene til noe annet enn å være nestekjærlighet og rettet mot den andres situasjon*» (Tholin, 2014, s 90). Løgstrup omtaler nestekjærlighet som omsorgens fundament, og «*at konseptene «oss» og «dem» blir oppløst i nestekjærlighetens tanke*» (Aslanian, 2016, s 49).

Samtidig peker begrepet også på noe som kan tolkes som nestekjærlighet. Intersubjektivitet omhandler et felles *fokus, følelser og intensjonen*, når to individer har samme *oppmerksomhet rettet mot det samme og er seg bevisst at de har det* (Stern, referert i Haugen, 2013, s. 52).

3. Metode

Hensikten med dette kapittelet er å beskrive metoden jeg brukte for å undersøke problemstillingen i denne oppgaven. Det var dermed viktig for meg å finne relevant teori. I følge Dalland (2012), er hensikten med teori å kunne anvende den, slik at den er tilnærmet lik virkeligheten. Teorien bidrar med å fremheve innsikten til leseren, teorien skal bli brukt som et redskap for å belyse ulike perspektiver for området en ønsker å fordype seg i. Det viste seg at det finnes ulike teoretiske perspektiver som er aktuelle for min problemstilling. Videre ble det sentralt for meg å prøve å komme med en teoretisk forståelse for hva omsorg og nestekjærlighet kan inneholde. Forskjellige teoretiske perspektiver bidrar til å belyse problemstillingen i ulike perspektiv (Dalland, 2012, s. 33).

3.1 Valg av metode

I oppgaven har jeg valgt å bruke kvalitativ metode. Den kvalitative metoden kan bidra til dybdeforståelse av en problemstilling. Dette er en egnet metode da jeg hadde ønske om å undersøke barnehagelæreren sin forståelse, erfaring med og tolkning av omsorgsbegrepet, da i sammenheng med begrepet nestekjærlighet. Kvalitativ metode var dermed egnet da metoden har som hensikt å finne opplevelser og meninger om et gitt fenomen (Dalland, 2012). Litteraturen ble sentralt for meg når jeg skulle finne faglitteratur fra aktuelle fagbøker, pensumlitteratur og evt. Forskning som kunne kaste lys over problemstillingen min. Jeg fikk og råd fra min veileder om aktuell litteratur.

Forskjellen på kvalitativ og kvantitativ metode er, at den kvantitative metoden vektlegger utbredelse og antall (Bergsland & Jæger, 2014, s. 66). Jeg valgte å gjøre kvalitativt intervju. Ved kvalitativ intervju er en ute etter nyanserte beskrivelser, det er i beskrivelsene. Ofte ser en at det kan være nødvendig å stille utfyllende spørsmål (Dalland, 2012, s. 156).

Kvalitative intervjuer karakterisert av Kvale og Brinkman (2009), Som strukturert med et formål for intervjuet. Rollene blir fordelt mellom den som intervjuer informanten. Dette blir en form for struktur, ved at intervjueren stiller spørsmål og informanten gir svar. Her er ikke informanten og intervjueren likestilt siden intervjueren sitter på spørsmålene. Viktigheten ved et intervju er å få til en dialog, og at informanten føler seg komfortabel under intervjuet. I et

---

intervju kan være en god måte å framskaffe detaljerte beskrivelser (Johannesen, Tufte, & Christoffersen, s. 135). Bakgrunn for valget av den kvalitative metoden er og at blikket er rettet mot de hverdagslige samhandlingene der de foregår i sin naturlige atmosfære (Bergsland & Jæger, 2014, s. 67 – 68). Noe jeg tenker kan være hensiktsmessig for min oppgave.

3.1.1 Hermeneutikken

Målsetningen med å gjøre intervju var å forstå informantene sin forståelse av problemstillingen. En viktig målsetning for kvalitativ tilnærming er å oppnå forståelsen av sosiale fenomener, der de å kunne fortolke disse fenomenene får stor betydning (Thagaard, referert i Bergsland & Jæger, 2014, s. 67). Eksplisitt var min *intensjon* å kunne skape en forståelse for hvordan en som barnehagelærer forstår hva omsorg kan være for barn (0-3år). Samtidig er det viktig å reflektere over eget ståsted og refleksjoner over det en skal undersøke. Filosofen Gadamer (referert i Bergsland & Jæger, 2014, s. 68), sier ingen metode kan uttømme sannheten. Det å møte fenomener uten å bli påvirket av egne fordommer, tanker, refleksjoner og forutsetninger vil være umulig. Uansett hvilken forutsetninger og møte med fenomener, vil en ha tanker om det, bevist eller ikke. Fundamentet for dette ligger i den menneskelige forståelsen. Vi som mennesker har med oss av forståelsen som vi har overfor vårt eksistens. Likevel er førforstående overfor denne bevisstheten er viktig for utgangspunktet, for å kunne utføre undersøkelsen, og gjøre dette på en saklig måte (Dalland, referert i Bergsland & Jæger, 2014, s. 68).

Det å utforske hermeneutisk vil dermed si at jeg i utgangspunktet hadde en egen forståelse for problemstillingen som jeg tok med inn i forskningen, og samtidig er bevist over dette. Noe som gjorde at jeg kunne reflektere over hvorfor jeg tenker det jeg gjør om omsorg og nestekjærlighet.

På den andre siden påpeker Gadamer (1981), viktigheten av det å kunne sette våre personlige tanker, forståelser og fordommer på spill, for å kunne lære noe nytt. Noe som er med på å utgjøre at vi utvikler oss som mennesker (Referert i Ramberg, 2012, s. 46). Det å kunne ta på seg «nye briller» og være åpen for å kunne se utenfor mine oppfatninger og følelser rundt tema omsorg og nestekjærlighet er kunne bidra til å utvide min læring og forståelse. Tilegg til å bidra til å åpne ne dører for min dannelse. En tolkningsprosess som kan tolkes som

hermeneutiske spiral. En spiral som går rundt men ikke har en ende, vil videreutvikles. Når en da får ny lærdom kan bygge videre på og læringen vil fortsette (Dalland, 2015, s. 58).

3.2 Intervju

Målet med intervjuene var å skape gode samtaler som jeg som intervjuer kunne jobbe videre men i etterkant (Dalland, 2015, s. 165).

Studien ble gjennomført i Østlandsregionen. Inklusjonskriterier var krav til formell kompetanse som barnehagelærere. Jeg intervjuet barnehagelærere som var pedagogiske ledere på egen avdeling. Informantene ble i deretter rekruttert som informanter til min bachelor oppgave. Samtlige som ble spurt takket ja til å delta. Informantene fikk på forhånd vite tema for intervjuet omhandler omsorg. Spørsmålene i intervjuene ble ikke gitt på forhånd. Årsaken til dette var at jeg var ute etter informantenes tanker. Vis de hadde fått spørsmålene på forhånd, kunne svarene vert mere strukturert og teoretiske «riktige».

Informantene ble informert om samtykkeskjema som de måtte signere for å inkluderes i studien. Dette er lovfestet i Lov om behandling av personopplysninger (Personopplysningsloven, 2001). Etterspørselen av skriftlig underskrift, anbefales og i Dalland (2012, s. 106). Årsaken er at dette gir en form for beskyttelse for den som foretar undersøkelsen. En kan gå tilbake til samtykkeskjema om det skulle oppstå noe tvil eller uenigheter. Informantene ble også informerte om at de kunne trekke seg når som helst i løpet av utarbeidelsesprosessen av bacheloroppgaven, uavhengig av samtykke som er gitt. De ble også informert at jeg var bundet av taushetsplikt, og at alle informantene ble anonymisert slik at de ikke var mulig å finne tilbake til den enkelte informant eller deres barnehager. Det ble og informert om at opptaket ville bli slettet innen juni 2017, noe som også kommer fram i samtykkeskjema som de må signere.

3.2.1 Intervju prosessen

Intervjusamtalen ble tatt opp på bånd og transkribert i sin helhet. Intervjuene ble utført ved strukturert intervju, samme spørsmål ble stilt til alle jeg intervjuet. Samtidig var spørsmålene i intervjuet åpne der, jeg åpnet opp for refleksjoner rundt temaet. Målsetningen med dette var å avdekke informantenes beskrivelse- og forståelse av arbeidsdagen. Det å stille samme spørsmål til alle, kunne og gjøre det lettere å se sammenhenger, likheter eller ulikheter i analysen (Løkken & Søbstad, 2013, s. 107).

Selve intervjuet besto av nitten spørsmål. Jeg brukte invitasjonsmetoder i spørsmålsformuleringene som, [vil du beskrive, hvilken tanker har du o.l.]. Kvale og Brinkmann (2009) beskriver kvalitative intervju som en samtale. Samtidig er det en form for struktur og formål over det (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 135). Kvale og Brinkmann peker også på at hensikten over intervjuet er å få beskrivelser fra informanten om deres hverdag (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 136). Noe som var sentralt for meg som skulle forsøke å skape muligheter for å tolke ulike fenomener i barnehagen.

I forkant av min analyse av datamaterialet måtte jeg gå inn i hvert enkelt spørsmål som jeg foretok under intervjuene, og systematisere disse. En del av spørsmålene ble forkastet, grunnen til dette var at jeg så at de ikke var med på å besvare min problemstilling.

Videre fortsatte jeg med å analysere det gjenstående materialet. Analysen dreier seg om å redusere datamengden, skape en god oversikt over hva som er relevant for problemstillingen. Struktureringen er i seg selv, en begynnelse på analysen sier Bergsland & Jæger (2014, s. 81). Dalland (2012, s. 144), på sin side, beskriver det slik «analyse er granskningsarbeid der utfordringen ligger i å finne ut hva materialet har å fortelle»

Materialet ble analysert ved hjelp av tematisk innholdsanalyse (Kvale & Brinkmann, 2009, Thagaard, 2013). Analysen startet med gjennomlesning av alt transkribert materiale for å identifisere informasjon fra alle deltakerne om temaet. Videre ble meningsinnholdet om erfaringer med begrepet omsorg, kategorisert og fortolket ut fra undersøkelsen sin problemstilling, samt analysert på tvers av materialet. Analysen identifiserte områder der begrepet om omsorg ble brukt, samtidig var det for meg viktig å se etter ulikheter i utsagn fra informantene.

3.3 Metode refleksjon

Intervjuene ble gjort på et eget slik at vi kunne gjennomføre intervjuet uforstyrret. Informantene og jeg satt overfor hverandre sånn at vi kunne ha øyekontakt og det var mulig for meg og lese kroppsspråket deres. Dette tenkte jeg var viktig, slik vi på en best mulig måte kunne få en god dialog. I mellom oss hadde vi lydopptaker og jeg hadde intervjuguiden ved siden av meg. Jeg kunne da ta et kjapt blikk bort på arket for å forberede meg på neste spørsmål. Siden alle informantene var pedagogiske ledere kunne jeg få forskjellige utdypninger av svarene. Årsaken til ulikhetene i besvarelsene, kan ha sammenheng med ulik fartstid som pedagog, og eventuelt etterutdanning. Samtidig kunne annen påvirkning som kulturen eller tradisjoner på arbeidsplassen ha innvirkning.

3.3.1 Reliabilitet og validitet

For meg var det viktig å framskaffe data av best mulig kvalitet. Dette henger sammen med begrepet reliabilitet. Dalland (2015), peker på at materialet skal samles inn på en måte som gjør at det fremstår pålitelig og fri for unøyaktigheter (Dalland, 2015, s. 120). Wallen (referert i Dalland, 2015, s. 52), sier reliabilitet betyr pålitelighet. Det forteller om undersøkelsen er utført korrekt, og om eventuelle feilmarginer til undersøkelsen er gitt. For å skaffe gode data var jeg nødt til å sette meg inn i intervju som metode. Teorien peker også på at det kan oppstå situasjoner eller punkter hvor kommunikasjonen kan hemme eller fremme feilkildene. Dette kan hvordan en oppfatter spørsmålene under intervjuet, hvordan en noterer svarene og eventuelt dårlig lyd på lydopptakene (Dalland, 2015, s. 120). Under mine intervju opplevde jeg det som at samtlige informanter var åpne og engasjerte rundt tema. Informantene refremsto som reflekterte og undrende, og dialogen bar preg av engasjement, både fra informantene og meg. Lydopptaket var også av god kvalitet. Dette gjorde det enkelt for meg å transkribere dataene mine ordrett og korrekte. Dataene kan dermed regnes som valide. Resultatet jeg utarbeidet kunne ansees som gyldig. Det stilles krav til dataen som samles inn og videre blir brukt i oppgaven om det er relevant for problemstillingen (Dalland, 2015, s. 120).

---

4. Drøfting av funn og analyse

I dette kaptittelet blir mine funn basert på analysen av intervjuene presentert.

Analysen dreier seg om å redusere datamengden, skape en god oversikt, struktur og orden som gir mening. Ved å strukturere datamaterialet får en lettere oversikt over hva som er relevant for problemstilling, struktureringen er i seg selv en begynnelse på analysen sier Bergsland & Jæger (2014, s. 81). Dalland på sin side beskriver det slik «*analyse er granskningsarbeid der utfordringen ligger i å finne ut hva materialet har å fortelle*» (2012, s. 144). En god analyse kan åpne for ulike fortolkninger sier Dalland (2012, s. 178). En del av spørsmålene mine ble forkastet, grunnen til dette var at jeg så at de ikke var med på å besvare det jeg lette etter i min problemstilling.

For å spesifisere eller eksemplifisere funn har jeg også nyttet meg av direkte sitat, disse er satt i kursiv og med [*eksempel*]. Funnene var for meg relevante for å belyse min problemstilling. Samtidig forsøkte jeg å belyse funnene mine med å ved å drøfte de opp mot teorien jeg har valgt, eller med egne erfaringer. Drøfting er å belyse ulike sider der en argumenterer med teori eller empiri. Sammenheng mellom teoretiske perspektiver, problemstillinger må komme frem sier Dalland (2012, s. 143).

Funnene viste seg å være relevante for å kunne belyse min problemstilling. Jeg kom til slutt frem til tre hovedtema ved hjelp av analysen. Dette var temaene se barn som enkeltindivid, barnas behov og kjærlighet.

4.1 Se barna som hvert enkelt individ

På det første spørsmålet i intervjuet, spurte jeg etter hvordan informanten ville beskrive omsorg. I analysen viste det seg at svarene var veldig like fra samtlige informanter. Det som var et tydelig fellestrekk, var at informantene synes det var vanskelig å besvare hva omsorg omhandlet når de skulle prøve å sette ord på det. Dette kom tydelig fram i intervjuene jeg hadde med barnehagelærerne. Dette hadde sammenheng med at omsorg er et vidt begrep som kunne tolkes og vektlegges ulikt. Dette kan også ha en sammenheng med at omsorg ikke er noe fast og konkret men kan vises og mottas på ulikt vis, tenker jeg.

Samtidig kan det ha en sammenheng med at begrepet er stort og dekker mye. Dette ser jeg kan være en vanskeliggjørende faktor når en skal tilnærme seg begrepet. Jeg ser også at begrepet

blir ofte brukt i dagligtalen i et bredt spekter innenfor ulike situasjoner og innenfor mitt yrke. Samtidig så er ikke omsorg noe som er fast, det er ikke noe en kan ta på som en gjenstand, men det kan føles. For meg selv tenker jeg at omsorg er et grunnleggende behov hos alle mennesker. For barn så er omsorg i mine øyne grunnmuren for barnas liv og utvikling.

På den andre siden kom det frem i intervjuene at barnehagelærerne, hadde ønske om at barna skulle ha det bra i barnehagen. En viktig faktor de vektla var da, at de skulle «se barna». Jeg tolket dette funnet til at, selv om begrepet var vanskelig å beskrive for informantene, kunne omsorg synliggjøres- eller identifiseres ved personalet sin yrkesutøvelse. Dette ble understøttet av flere informanter.

Flere snakket blant annet om at alle barna skulle bli sett på som selvstendige individ, selv om de var svært små. For meg så henger denne tolkningen til informantene, tett sammen med barnehagene sine grunnverdier. Der det blir framhevet at en skal ha respekt for menneskeverdet (Kunnskapsdepartementet, 2011). I tillegg så kan det også tolkes som en profesjonell måte å utøve omsorg på (Vetlesen sitert i Tholin, 2014). I henhold til rammeplanen som barnehagelærerne skal forholde seg til, står det at, «*barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg*». Videre står det at personalet har en omsorgsforpliktelse overfor enkelt barn og fellesskapet (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 29).

Måten informantene beskrev måter de som barnehagelærere forsto begrepet omsorg på, når det gjaldt 0-3 åringer i barnehagen, ble dermed mer tydelig for meg. Det som informantene vektla særlig om omsorg for denne gruppen, var spesifisert til å gjelde en del som jeg kalte kriterier. Noe som for meg i analysen kunne kalles en kategori. Kriteriene slik jeg forsto det var derfor, at hvert enkelt barn skulle blir sett på som eget individ, og at de så på barna som selvstendige mennesker til tross for at barna var så små.

Et annet kriterium, som jeg sorterte inn i samme kategori var at alle barna skulle bli sett i løpet av barnehagehverdagen. Dette var et utsagn som var felles for alle informantene. Målsetningen var da for informantene et ønske om [*å sørge for at barna hadde det bra*]. Funnet henger slik jeg vurderte det, tett sammen med føringene i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 29) som legger vekt på at personalet har en omsorgsforpliktelse overfor enkelt barn og fellesskapet.

Et annet viktig kriterium som ble vektlagt, var at hverdagen i barnehagen skulle være lystbetont for de små barna. Informantene så på dette som særs viktig. Noe som kan ses i lys av behovsomsorgsteorien til Nygren (referert i Tholin, 2013). Behovsomsorg innebærer både det fysiske og psykiske ved omsorg. Jeg tolker informantene sine utsagn, til at de forsøkte å tilfredsstille barnets vesentlige behov. Dette kan være behov som tørr bleie, mat og søvn, men også situasjoner der barn skal få erfare at voksne er engasjerte rundt deres nærvær. Som flere av utsagnene pekte på, at barna skulle kjenne på at det var kjekt å være i barnehagen

Videre så jeg i analysen, at begrepet trygghet ofte ble brukt i begrunnelser for omsorg. Informantene pekte på at å skape trygghet for barna, var en sentral del av det å yte omsorg. I det la barnehagelærerne blant annet at barna kunne være seg selv. Momenter som da spilte inn, var at man som personalet tok hensyn til barnas følelser, og at barnegruppen var deltakende rundt dette. Dette handlet om å anerkjenne barna uansett følelser, Bae (referert i Tholin, 2013, s. 100) beskriver dette sånn «*anerkjennelse innebærer at den andre ser deg som atskilt med rettigheter over egne opplevelser, som en person som er forståelig og aktverdig*». En informant sa at en må være anerkjennende overfor barna. Hun gjorde dette fordi hun mente at, hvis en klarte å skape en god dialog med barna, kunne det være med å bekrefte barnet samtidig som det bidro til å skape trygghet. Jeg tror også dette innebærer at barnehagelærerne hadde fokus på at de små barna skulle bli sett, hørt og føle tilhørighet. Dette understrekes også av Tholin (2014, s. 92) som peker på at barn trenger bekreftelse og anerkjennelse.

Et annet poeng en annen informant trakk frem var at det var viktig å være gode rolle modeller. Eksempel hun viste til, var at voksne kunne bidra med på å vise barna hvordan en skulle være mot hverandre. Etiske overveielser og utøve skjønn er viktig sa en informant. Jeg tenkte her at dette var noe alle barnehagelærere og ansatte må ta stilling til i sin barnehagehverdag. Vurdering av etisk skjønn kan jeg se i sammenheng av våre verdier, holdninger dette er noe som bygger på etisk omsorg, en analyserer ulike faktorer for å resonere seg fram til hva en anser som barns beste i denne situasjonen. Informant tre sier det er viktig at man har oversikt over at alle barna blir sett i løpet av dagen, her tenker jeg for at barna skal føle seg trygge er det viktig å oppleve at de voksne ser en.

Spesielt ble også godt samarbeid med hjemmet vektlagt. Dette var alfaomega. Ved dette tolker jeg det som at denne informantene vet hvilken retningslinjer barnehagen skal forholde seg til, noe rammeplanen er med på å skissere (Kunnskapsdepartementet, 2011). En annen informant sa: *[slik jeg tolker det er det viktig å ha en åpen dialog med foreldrene, dette er og en viktig faktor for barna, samtidig er dette med på å skape trivsel]*.

Alle disse kriteriene eller momentene som er beskrevet ovenfor, tolker jeg som til at informantene ser viktigheten ved å vise ekte og nær tilstedeværelse til barna. Det er også slik jeg analyserte det frem til, en genuin og sterk vilje i det informantene tolker som omsorg, er ønsket om barnas beste. Dette er noe jeg kan se sammenheng med et annet moment, som kom fram under min analyse, dette var at informantene påpekte viktigheten ved å anerkjenne barna, jeg tenker at for å kunne anerkjenne barna må en kunne se barna som subjekt (Bae referert i Tholin, 2013, s. 86). Dette er og noe som er tuftet på FN`s barnekonvensjon (1991).

4.2 Barnas behov

Den andre tematikken jeg kom frem til etter å ha satt sammen flere lignende temaer, var barnas behov. Informantene hadde flere refleksjoner rundt det å kunne yte omsorg. Flere informanter snakket om barnas behov. En fortalte at hun i arbeidet sitt, observere barna kontinuerlig for å kunne avdekke barna sine behov, for deretter å kunne dekke disse behovene. Dette kunne være helt primære behov som søvn og mat. En annen snakket også om at det var viktig at barna hadde tørr bleie, fikk sove det de trengte det, og at maten var næringsrik. En kategori gikk dermed på helt primære behov.

Dette funnet understøttes ved at samtlige informanter nevnte Maslow sin behovspyramide, som de relaterer til barn sine behov. I Maslow (1954), sin pyramide er fysiske behov, trygghetsbehov og sosiale behov det grunnleggende, herunder ligger sult, tørste og søvn, så kommer beskyttelse og sikkerhet deretter kommer tilhørighet og kjærlighet. At barnehagelærerne la såpass vekt på å knytte alle elementene til sin hverdag og sin yrkesutøvelse viser meg at dette er oppgaver de sterkt vektlegger, og er førende for deres virke i det de definerer og forstår måten de yter omsorg ovenfor barna.

Til tross for likheter i disse funnene så jeg også at det kunne være mer i det å identifisere behov for barnehagelærerne.

En informant sa at det kunne være vanskelig å skille mellom fysiske og psykiske behov. Grunnen til dette mente hun, var behovene kunne gå inn i hverandre. Samtidig mente hun at det var enklere å se fysiske behov enn de psykiske siden det var «inne» i kroppen hos barnet. Noe en kan se i lyset av behovsomsorg, som handler om at de vesentlige behovene til de minste barna skal bli tilfredsstilt (Nygren, referert i Tholin, 2013).

En annen informant sa at det for henne var viktig å kunne vise at man var anerkjennende overfor barna også i denne sammenheng, som var å kunne se hvilken behov de hadde. I analysen, slik jeg tolket det, så gir informanten uttrykk for at når en ser barn og er anerkjennende over for de, så vil en da kunne se hvordan en kan bidra til å dekke både de fysiske og psykiske behovene til de små barna. Her kjente jeg på at disse uttalelsene hadde en sterk sammenheng med hvordan Aslanian (2016), sin tolkning av Maslows pyramide. I denne teorien står både fysiologiske, sosiale og trygghetsbehov sammen, som grunnleggende faktorer.

Informantene hadde flere redskap de tok i bruk for å kunne identifisere ulike behov hos de små barna. Eksempel som ble gitt var blant annet å være tilstede og tolke signalene barna gir. Informantene var blant annet veldig opptatt av å være på samme nivå som barna, ved å sitte på gulvet og være tilgjengelige for barna. En annen informant vektla dette med å være nær og tilgjengelig kunne bidra til å støtte barnas psykiske behov. Hun sa: *[jeg håper at vi er med på å forebygge den psykiske helsen ved å vise barna at vi gir de et trygt fang]*.

Analysen av disse ulike innspillene, viste meg at informantene knytter omsorgsbegrepet tett til det å dekke både barna sine psykiske og fysiske behov. Flere pekte på fellesforståelse av dette ved eksempel som, å se barnet, anerkjenne barnet, lytte til barnet og vise at en er tilgjengelig og kan bidra til trygghet ved å ha et åpent fang om de små barna skulle trenge det.

4.3 Kjærlighet

Den tredje og siste tematikken jeg kom frem til analysen av intervjuene som har sammenheng med begrepet omsorg, var kjærlighet. Gjennom intervjuene kunne jeg se at informantene relaterte kjærlighet til det å gi omsorg overfor barn. Aslanian (2016), sier i sin bok at en burde bruke mere begrepet kjærlighet i barnehagen. Samtlige av informantene beskrev at en blir glad i barna en møter i barnehagehverdagen. Så det å kunne sette et rent skille mellom det å yte profesjonell omsorg og naturlig omsorg kunne være vanskelig å skille for barnehagelærerne.

Min tolkning av slike utsagn var at det som gjør det vanskelig å sette et skille mellom profesjonell og naturlig omsorg, kan henge sammen med at barnehagelærerne kommer så tett inn på barna. Ut i fra mine egne erfaringer i barnehagen så ser en at dette blir praktisert, men som en taus utøvelse og kunnskap. Denne praksisen har jeg selv sett, og kan på et vis beskrives som nestekjærlighet. Dernest som en overordnet drivkraft for de som jeg har observert i barnehagen. Den tause kunnskapen, er handlinger som ikke blir sett ord på, men det skjer i hver enkelt situasjoner. Som Løgstrup (sitert i Aslanian, 2016, s 49), sier, hver enkelt av oss har aldri med et annet menneske, uten å holde det andre menneskets liv i sine hender. Det har også slik jeg vurderer det tett sammenheng med etiske valg en tar som menneske i samhandling med andre mennesker, også barn, tenker jeg. Samtidig har det og en sammenheng med hvordan en tolker signalene til det andre mennesker sine behov. Dette er noe en kan koble opp imot Stern (Haugen, 2013 s. 54), sin teori om affektive inntonning. At en toner seg inn på barnet for å kunne «oppdage» hva barnet uttrykker.

Barnehagelæreren sitt samarbeid med foreldre også en av kategoriene under tematikken, kjærlighet. Jeg tolket noen av utsagnene til å handle om å vise kjærlighet og omsorg for medmennesker i dagliglivet, herunder både barn og foreldre i barnehagen. Noe som videre kan henge sammen med begrepet nestekjærlighet. Altså, gi eller vise kjærlighet overfor din neste. Noe som blir understreket av et utsagn av en informant som sa det slik: [*en gir kjærlighet til et annet menneske når en gir omsorg*].

Utsagnet kan også tolkes til en holdning eller verdi som er med å påvirke hvordan vi yter omsorg til andre mennesker, også barn. Da jeg stilte utdypende spørsmål til informantene om de kunne konkret svare på hva omsorg og nestekjærlighet omhandlet, var det ikke noe klart og entydig svar på det. Likevel gav alle informantene uttrykk for at omsorg står de nært, og at omsorg kunne beskrives som en form for betingelsesløs kjærlighet. Alle informantene

---

beskriver, at ved at man viser omtanke for hverandre, og at man lærer barna dette, er en form for kjærlighet.

Begrepet kjærlighet hang også tett sammen med relasjonsbygging mellom ansatte og de små barna. Jeg tenker det er viktig å sette fokus på voksen- barn relasjonen, for å bidra til at en utjevner det asymmetriske forholdet. Dette for å bevisstgjøre at barna får bidra til å utrykke hva de selv ønsker og tenker (Martinsen referert i Tholin, 2003, s. 58). Viktigheten her tenker jeg er at en møter barn i et intersubjektivt fellesskap, som teorien også understreker (Buber, referert i Tholin, 2003, s. 56).

En informant hadde erfart at det var viktig for barna at de ansatte skapte trygge relasjoner. Hun sa blant annet at: *[de er jo her opptil 8 timer, 5 dager i uken i barnehagen og da er det ganske klart at barna trenger omsorg fra voksne å dette er for meg en form for nestekjærlighet]*. Jeg tolket også denne informasjonen fra informanten, til at nestekjærlighet også kan ha en annen dimensjon som er særs sentral. Nestekjærlighet kan også beskrives som et fundament i barnehagehverdagen, og at nestekjærlighet er tett knyttet opp imot omsorg.

Denne tanken, understrekes ved en annen informant som peker på at barns tilknytning til andre barn, ved å danne vennskap også har en verdi som henger sammen med omsorg for hverandre og nestekjærlighet. Hun beskriver at: *[vennskap er en form for nestekjærlighet og dette er viktig for barns trivsel i barnehagen]*. Det er også en sentral faktor slik jeg tolker utsagnene, viktig at personalet bidrar til at barna skaper vennskap, og at vennskapene i tillegg til at barnet opplever kjærlighet, bidrar til å øke trivselen til barna i barnehagen.

Jeg tenker barnehagelærere bruker sine sanser, tolkninger og etiske valg av det de, og andre menneske gjør, og prøver å løse små og store «flokke». Hermeneutikken kan belyse dette ved at en tilegner seg og fortolker den nye kunnskapen. Det er samtidig noe som jeg vil dra linjer til i rammeplanen hvor det står «at barnehagelæreren har et ansvar for å realisere barnehagens grunnverdier: respekt for menneske verd og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet» (Kunnskapsdepartementet, 2011).

Nestekjærlighet omhandler hvordan man velger, et etisk valg om hvordan en skal handle ut i fra hvordan en oppfatter behovet til det andre menneske (Aslanian, 2016, s. 49). Det som stod fram for meg på bakgrunn av disse funnene er at det også er viktig å reflektere over er at en aldri kan forstå et annet menneske fullt ut. Dette er noe som barnehagelærere står overfor hverdag i hver situasjoner.

På den andre siden tolker jeg etisk fordring opp mot temaet nestekjærighet, siden det omhandler det at en får en følelse av å ha omtanke for et annet menneske uten å noen nær tilknytning. Jeg har dermed undret meg over om dette kan være en slags omsorgsutøvelse en gir til andre mennesker uten å først og fremst kjenne på kjærighet. Kan omsorg være helt uten kjærighet, eller kan den beskrives som en «mindre» kjærighet?

For min del kan jeg si at jeg ofte har sett at det er noe i vår utøvelse av omsorg som har sammenfall med kjærighet og som nærmest «sitter i vår ryggmarg». I tillegg kan en også gjøre andre vurderinger når vi samhandler med andre. Hva vi anser som rett og galt. Samtidig vil jeg påpeke at en aldri har noen garanti for hva som er den beste måten å respondere på når det gjelder andre mennesker.

Samtidig ligger det et krav i det å være profesjonell i sin yrkesutøvelse. I en profesjonell omsorgsrelasjon sånn som en barnehagelærer har, overfor et barn, har ikke partene likt ansvar, men de har likeverd (Aslanian, 2016, s 43). Ved dette tolker jeg betingelsesløs omsorg som en kan se i Løgstrup sin teori (ibid). En kan tenke seg at de barnehagelærerne jeg intervjuet beskrev dette når de kom med utsagn som: [*en blir jo gla i disse barna når en er med de hverdag*].

---

5. Oppsummerende drøfting

Eksempelet over viser at informanten utøver omsorg uten å forvente seg noe tilbake. Samtidig ser en noe kan tyde på kjærlighet, når hun sier at en blir glad i barna en omgås i hverdagen.

For meg var det viktig å finne ut av barnehagelærernes forståelse av begrepet omsorg- og utøvelse av omsorg i sin yrkesutøvelse. Spesielt knyttet til barna fra 0-3 års alderen. Det var spennende å se hva disse informantene mente om dette. Hermeneutikken peker nettopp på at å finne meningen med noe, eller i noe er essensielt (Bærgsland & Jæger, 2016).

I dette kapittelet vil jeg forsøke å drøfte de ulike funnene jeg gjorde rede for i forrige kapittel. Drøfting kan en si er på an måte å diskutere med seg selv ved de materialene en har samlet inn (Dalland, 2012, s. 229).

Det første som kom fram tydelig for meg var at informantene fremsto som en homogen gruppe, til tross for at de kom fra ulike barnehager. Alle beskrev omsorgsbegrepet som stort og litt utfordrende å beskrive. Noe jeg kan kjenne meg igjen i, da, jeg nettopp på bakgrunn av denne undringen, har valgt å gjøre denne studien i min bacheloroppgave.

Likevel kom det fram en del fellesnevnerer for de etter som de beskrev hva de vektla i sin forståelse av begrepet og utøvelsen av begrepet. Mange av eksemplene eller tolkningene de bar fram, var noe som var kjent for meg fra praksisperiodene og tidligere erfaring i jobbsammenheng. Jeg kobler denne refleksjonen til at vi i vår utdanning går gjennom en danningsprosess mot et yrke, der vår forforståelse kan bli ganske lik. Samtidig har vi våre styrende dokumenter som sier noe om innholdet og kvaliteten for vårt virke (Barnehageloven, 2005; Kunnskapsdepartementet, 2011), som også påvirker oss og driver oss mot felles mål, blant annet knyttet til forståelsen for- og utøvelsen av omsorg for små barn. Owens og Ennis (2005), peker også på danningsprosessen i sin artikkel. Hun belyser blant annet at lærere i utdanningen viser i handling hvordan studenter skal bry seg om andre, altså vise omsorg, og veileder de i praksis på dette. Dette kan også føre til en forståelse for hvordan omsorg kan ytes.

Det ble tydelig for meg at alle informantene pekte på en del fellesnevnerer som hadde betydning for de når de skulle utøve omsorgen for barna. De la vekt på at de skulle ha fokus på- og respekt for hvert enkelt individ, Her var det tydelig at dette innebar blant annet de måtte se barna, skape trivsel og trygghet og god samhandling. Samtidig var det viktig for informantene

å støtte barnas grunnleggende behov. I det la de vekt på både fysisk og emosjonell omsorg. For meg virket dette logisk. Selv ville det bli vanskelig for meg, å kunne sette et «rent» skille mellom fysisk og psykisk omsorg. Dette mener jeg kan bli vanskelig, samtidig så tenker jeg at som barnehagelærer kan en ikke kun dekke det en eller det andre behovet hos barn i barnehagen. Måten arbeidet ble beskrevet på kunne tolkes på som to komponenter. Den ene kunne tolkes som kjærlighet eller nestekjærlighet til enkeltindividene, de små barna, på jobb. Samtidig som det arbeidet som ble gjort og beskrevet hadde en viss profesjonalitet over seg.

---

6. Avslutning

Jeg vil si at prosessen med å skrive en bacheloroppgave har vært krevende og lærende. I forkant av oppgaven var jeg ute etter og besvare min problemstilling «på hvilken måter forstår barnehagelæreren hva omsorg kan være for 0-3 åringer».

Jeg har tilegnet meg nye innblikk og teori om omsorg og nestekjærlighet. Informantene gav meg innsikt i sin hverdag i barnehagen, og hvordan de så på omsorg og nestekjærlighet. Noe som var tydelig en viktig del av barnehagehverdagen.

Jeg erfarte at barnehagelærerne fremsto som en ganske homogen gruppe, til tross for ulikt arbeidssted. Dette er noe jeg har trukket fram i min drøfting. Jeg kunne se at de hadde en felles forståelse både for hvordan de ytte omsorg og tolket omsorg. Omsorg ble ytt både på profesjonelt vis, men også måter som kunne tolkes som en form for nestekjærlighet. Dette var noe som kunne betraktes som taus kunnskap.

Likevel har jeg ikke funnet noe entydig svar på min problemstilling. Jeg ser at omsorg er et omfattende begrep og vi mennesker er så forskjellige både i tolkning og handling, spesielt i møte med andre, da også små barn. Det finnes ikke et «*riktig*» svar på hva omsorg og nestekjærlighet er.

Min skriveprosess og utforsking av tema har gjort til at jeg på et dypere nivå har fått forståelse for hva omsorg og nestekjærlighet kan innebære, noe som har vært særs interessant å jobbe med. Spesielt da disse temaene er tema som er veldig sentrale for barnehage hverdagen.

Et annet viktig moment er også at temaet omsorg har blitt skjøvet i skyggen av læringsbegrepet i rammeplanen, gjorde det til at jeg ble enda mere engasjert rundt det. Selv mener jeg at omsorg og nestekjærlighet er selve grunnmuren for barnas liv, både her og nå, men og for videre i livet. Jeg vil derfor videre inspirere og kjempe for omsorg og nestekjærlighet i barnehagen.

Litteraturliste

Aslanian, K, T. (2016) *Kjærlighet som profesjonsutøvelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bærgsland, D, M., & Jæger, H. (Red.). (2014). *Bachelor oppgaven i barnehagelærer utdanningen*. Cappelen damm akademisk.

Dalland, O. (2012) *Metode og oppgaveskriving*. (5 utg.) Oslo: Gyldendal norsk forlag.

FN - Sambandet, Barnekonvensjonen (1991) *barnas rettigheter*. Hentet 24. mai, fra:

fn.no / [FN-informasjon](#) / [Avtaler](#) / [Menneskerettigheter](#) / Barnekonvensjonen

Glaser, V., Moen, K, H., Mørreaunet, S., & Søbstad, F. (2011) *Barnehagens grunnsteiner: Formålet med barnehagen*. Universitetsforlaget.

Haugen, E, S. (2013). Barnehagen – arena for små barns og opplevelse av mestring og glede over livet. Röthle, M. (Red.), *Småbarnspedagogikk* (2. utg., s. 49-68). Oslo: Cappelen Damm.

Johannesen, A., Tufte, P, A. & Christoffersen, L. (2010) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 4.utg. Oslo: Abstrakt forlag.

Kvale, S & Brinkmann. (2009) *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* (rev. Utg.). Hentet fra:

https://www.udir.no/Upload/barnehage/Rammeplan/rammeplan_bokmal_2011nett.pdf?epslanguage=no

Lov data (2005) Lov om barnehager, hentet fra: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_1?q=barnehageloven#KAPITTEL_1

Lov om behandling av personopplysninger (2001) *Personopplysningsloven*. Hentet fra: Lovdata https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-04-14-31/KAPITTEL_1?q=personvern#KAPITTEL_1

Løkken, G., & Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. (3 utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Martinsen, K. (1981) *Omsorgens filosofi og omsorg i praksis*. *Sykepleieren*, nr. 8/1981, s. 4-10.

Martinsen, K. (2010). *Fra Marx til Løgstrup: Om etik og sanselighet i sygeplejen*. København: Munksgaard.

Owens, M, L. & Ennis, D,C. (2005). The Ethic of Care in Teaching: An Overview of Supportive Literature. *National Association for Kinesiology and Physical Education in Higher Education*. <http://dx.doi.org/10.1080/00336297.2005.10491864>

Ramberg, T. (2012). *Omsorg i den pedagogiske relasjonen* (Masteravhandling). Høyskolen i Bergen, Bergen.

Sletnes, B, K. (2015). *Store norske leksikon*. Hentet 20. mai, fra: <https://snl.no/forst%C3%A5else>

Statistisk sentralbyrå. (2017). *Barnehager 2016, endelige tall*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehager/aar-endelige/2017-03-21#content>

Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Oslo: Fagbokforlaget.

Tholin, R, K. (2003). *Etisk omsorg i barnehagen og skolen: En utfordring for profesjonelle omsorgsarbeidere?* Oslo: Abstrakt forlag AS.

Tholin, R, K. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Oslo: Fagbokforlaget.

Tholin, R, K. (2015) *Profesjonsetikk for barnehagelærere*. Oslo: Fagbokforlaget.

Thomassen, M. (2006) *Vitenskap, kunnskap og praksis: Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Vedlegg

Følgeskriv

Bachelor barnehagelærerutdanning våren 2017 - følgeskriv

I følge retningslinjene for barnehagelærerutdanning skal bacheloroppgaven legges til det siste studieåret. Den skal være profesjonsrettet og bygge på kunnskap fra ett eller flere av kunnskapsområdene og/eller fordypingen. Arbeidet med bacheloroppgaven skal øve studenten i å planlegge og gjennomføre et sjølstendig arbeid i tråd med faglige og metodiske krav og forskningsetiske retningslinjer.

I forbindelse med studiet trenger våre studenter mulighet til å komme ut i barnehager eller andre institusjoner for å samle inn empirisk materiale til bacheloroppgaven. Dette innebærer ingen forpliktelser for dere om veiledning. Datamaterialet vil bli behandlet etter barnehagens regler og gjeldende etiske regler i henhold til lov og forskrifter om anonymisering slik at ingen informasjon kan tilbakeføres til bestemte barnehager eller involverte enkeltpersoner.

Studentene skal ikke bruke metoder som har meldeplikt og krever godkjenning hos NSD.

Det bekreftes at student: .....Cathrine Odloien.....

studium: .....Barnehagelærerutdanningen.....

arbeider med bacheloroppgave på Barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Innlandet

Studentens veileder ved Høgskolen er.....Camilla Aanstad.....

Med vennlig hilsen
Høgskolen i Innlandet
Karin Moen og Inger Vigmostad
Studieledere

Navn student:

Informasjonsskriv

Høgskolen Innlandet campus Hamar, avdeling lærerutdanningen.

Informasjonsskriv til informanten:

Vi har vært i kontakt angående min bacheloroppgave der temaet omhandler «omsorg i barnehagen». Jeg vil takke deg for at du vil bidra med dine tanker og refleksjoner rundt mitt tema for min bacheloroppgave, dette er en stor interesse for meg og kunne belyse tema omsorg. Målet med prosjektet er å sette søkelys på hvordan en som barnehagelærer forstår begrepet omsorg.

Min veileder gjennom prosjektet er: Camilla Aanstad camilla.aanstad@inn.no

Ved Høgskolen i Innlandet avdeling for barnehagelærerutdanningen, campus Hamar.

Problemstillingen ved min bacheloroppgave: «På hvilke måter forstår barnehagelæreren hva omsorg kan være for barn i alderen 0 til 3 år?», er under bearbeiding og kan endres underveis men det overordna temaet er omsorg.

Jeg ønsker og ta opp samtalen av intervjuet, dette blir gjort via en digital lydopptaker.

Det er viktig for meg å informere om at alle opplysninger om deg og din arbeidsplass vil bli oppbevart konfidensielt under mitt arbeid av bacheloroppgaven. Ingen enkelt personer vil kunne gjenkjennes i det ferdige publiserte produkt. Lydopptak og annet datamateriale anonymiseres, lydopptaket slettet innen juni 2017.

Det er frivillig deltakelse og det vill alltid være mulighet for å trekke seg fra prosjektet, uten å måtte begrunne årsak.

Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i denne studien.

Signatur

Dato

Jeg ser fram til et godt samarbeid!

Ved spørsmål og kommentarer, ta gjerne kontakt på mail adressen min:
Cathrine.odlolien@gmail.com

Med vennlighilsen

Intervjuguide

Spørsmål til intervju:

- Hvordan vil du beskrive omsorg?
- Hvordan vil du beskrive nestekjærlighet?
- Tanker rundt nestekjærlighet
- Hvordan tenker du at en kan fremme omsorg og nestekjærlighet?

- Hvordan tenker du, om nestekjærlighet og omsorg? – er det noen sammenheng? Er det samme? – kan en si at det er kjærlighet?
- Er det viktig med nestekjærlighet i barnehagen?
- Hvorfor tenker du det er viktig med omsorg/nestekjærlighet?
- Hvordan vet en at en gir omsorg?
- Er det mulig at omsorg kan oppleves som tvang? – i tilfelle hvordan tenker du?
- Beskriver rammeplanen «godt nok» hva omsorg er? Ha tenker du om den? Mangler den noe?
- Tanker rundt nestekjærlighet, burde det vert en del av rammeplan?
- Hvordan tenker du om det fysiske når det gjelder omsorg?
- Hvordan tenker du om det psykiske når det gjelder omsorg?
- Er nestekjærlighet noe som er likestilt til alle barn av de ansatte? – her tenker jeg, er det mulig at alle barn får lik nestekjærlighet? I så fall hvorfor / hvorfor ikke?
- Kan en ha en relasjon uten å yte nestekjærlighet?
- Hvordan kan en i samarbeid med hjemmet i møte komme barnets behov for omsorg? er det mulig?
- Hvordan kan en som barnehagelærer utvikle barnehagepraksis med tanke på omsorg?

- Hvordan vill du beskrive overfor foreldrene, hvorfor omsorg / nestekjærlighet er viktig?